

Jeka Makedončevog poziva

Miško **HORVATEK**

Teološka biblijska akademija, Krapina
misko.horvatek@kr.t-com.hr

UDK: 266
Esej

“Tako prodoše (Pavao, Luka, Timotej i Silvan), Frigiju i Galaciju pošto im Duh Sveti zabrani propovijedati riječ u Aziji. Kada dodoše na granicu Mizije, htjedohše u Bitiniju, ali im ne dopusti Isusov Duh. Samo prodoše kroz Miziju i siđohše u Troadu. Tu je Pavao imao noću viđenje. Neki Makedonac stade preda nj’ i ovako ga zamoli: ‘Prijeđi u Makedoniju da nam pomogneš!’ Odmah poslije tog viđenja nastojasmo otputovati u Makedoniju, zaključujući da nas je Bog pozvao da im donesemo evanđelje” (Djela apostolska 16,6-10).

Može se pretpostaviti da svaki evangelizator osjeća odjek Makedončevih riječi u svojoj nedovršenoj službi, jer milijuni još nikada nisu čuli jasnu evanđeosku poruku kakvu je Pavao sa svojim suradnicima prije dvije tisuće godina donio iz Azije u Europu.

Makedončev zov

Može li se uopće govoriti o tome da je Makedonija, vojna i politička velesila mediteranskoga svijeta, sa svojom bogatom helenističkom kulturnom baštinom, trebala pomoć nekog nepoznatog, ljudski govoreno, malog tima pojedinaca poslanih na misiju iz sićušne porobljene zemlje Izraela? Koje li ironije? Nije li Makedonija, odnosno Grčka, imala nadarene ljude na svim područjima koji su odredili tijek sekularne povijesti sve do naših dana: u obrazovanju, medicini, matematici, filozofiji, sportskim igrama, fizici te kulturi općenito. Zar nije ona u to vrijeme uživala zavidno visoki životni standard? O kakvoj je to onda pomoći u Pavlovoj viziji Makedonac govorio? Što je to njemu nedostajalo? Zašto je on uopće zvao Pavla u pomoć?

Makedonac je trebao duhovnu pomoć

Makedonac je pozivom "Prijeđi u Makedoniju da nam pomogneš!" otkrio dušu i pravo stanje Makedonije. Nije li Grčka tada bila zemlja prestiža u mediteranskom bazenu, iznjedrivši pjesnika Homera, filozofe Sokrata, Platona, Aristotela? Grci su bili fizičar Arhimed, matematičar Pitagora, liječnik Hipokrat, govornik Demosten, nepobjedivi general Aleksandar Veliki. Zar nisu u Grčkoj rođene olimpijske igre? Grčki jezik je postao *lingua franca* na području rimskog imperija za vrijeme političke dominacije Rima, na tom je jeziku napisan Novi zavjet. Unatoč svim tim poznatim ličnostima u svijetu kulturološke nadmoći, nacionalnog ponosa helenista, Makedonija i Makedonci su itekako trebali duhovnu pomoć. Narod Makedonije nije imao duhovni mir, niti im je bilo koji bog s Olimpa znao pojašniti put spasenja, protumačiti pravi smisao životu, a još manje ih spasiti. Iako su Makedonci nazivali sve druge narode barbarima, eventualno s izuzetkom Židova i Rimljana, oni sami su bili duboko u njihovoj duši duhovni barbari, bili su doista duhovni slijepci i robovi, okovani lancima grijeha te duhovni prosjaci. Zar nije za ponosan narod poput njih evanđelje bilo "čista bedastoća" (1 Kor 1,23)? Ali Makedonac je prosió, molio, kumio i tražio Pavla da im dođe pomoći. Njima nije mogla pomoći formula Pitagorinog poučka: rješenje najvažnijih duhovnih problema i spasenje njihovih duša nalazilo se u Evanđelju po Ivanu (vidi 3,16). Prizvuk Makedončevog poziva je imperativne naravi. On je naredio Pavlu da dođe u Grčku i pomogne im. Riječ pomozi - grč. *boetheson* - nalazi se u aor. imp. act. i aludira na specifičnu aktivnost s prizvukom hitnosti (Rogers, 268-269). Svijet oko nas je u duhovnom škripcu, a jedina i prava duhovna pomoć nalazi se isključivo u naviještanju evanđelja. To je Pavao sa svojim evangelizacijskim timom i izvršio po prispjeću na makedonsko tlo.

Makedončev zov je bio neodloživ

Da je noćni Makedončev poziv u sebi sadržavao požurnicu za Pavlov tim, tome u prilog govori njihov noćni "susret" u viziji. Da je Pavao imao na raspolaganju suvremena tehnološka pomagala - telefon, mobitel, e-mail ili skype - on bi pozivatelja u pomoć neodloživo i smjesta kontaktirao jer ga je nepoznati Makedonac u viziji molio u zapovjedničkom tonu: "Dođi i pomozi nam!" Čini nam se da taj nesretnik te noći nije sigurno mogao sklopiti oka, san je otišao od njega. Za pretpostaviti je da ga je savjest opterećivala, mučilo ga je grizodušje, duša mu je bila prazna, grijesi su ga proganjali, pomisao da bi poslije smrti morao u izgubljenom stanju stati pred svetoga i pravednoga Boga utjerivala mu je strah u kosti, hvatala ga je panika. Pomislio je: "Što će se dogoditi ako umrem noćas, kamo će otići moja duša ako odmah ne nađem rješenje za to vječno pitanje"? Ovaj nesretnik je osjećao duhovne, a vjerojatno i duševne bolove, stoga ne čudi da su njegovi

krikovi bili bolni. Mogućnost da izgubi najvrednije što je imao, svoju dušu (Mt 16,26; Ps 49,9) stvarala mu je noćnu moru. Stoga je kratkom rečenicom moleći rekao: Dođi i pomози nam! (Dj 16,9). Kao da je rekao: "Nemoj da te zbuni ova poruka, ja mislim najozbiljnije: hitno trebamo pomoć, dođi smjesta, požuri, pomoć, pomoć. Noćni posjetitelji i molitelji itekako su zanimljivi, poput Nikodema koji je došao Isusu noću, vjerojatno s istim bremenom u duši (Iv 3,1-21).

Pavao se odazvao žurno Makedončevu pozivu

Pavao nije bio samo čovjek vizije, nego i akcije, a njegovo nas evangelizacijsko reagiranje oduševljava. O tom za nas veličanstvenom primjeru Luka je u Djelima 16,10 zapisao: "Čim on vidje viđenje, nastojasmo odmah otići u Makedoniju, zaključujući kako nas Bog poziva da im navješćujemo evanđelje". Hvala Bogu da je ovaj nepoznati Makedonac uputio *šos* poruku na pravu adresu i pravom čovjeku. Pavao je prenio Makedončevu *šos* poruku svojem evangelizacijsko-misijskom timu, Luki, Timoteju i Silvanu, za vrijeme boravka u gradu Troadi. Ta molba jednog očajnika sažima i posreduje molbu cijele Europe: "Donesi nam Evanđelje! Dođi, pomози nam!"

Jeka Makedončeva zova odjekuje do naših dana

Svijet i danas moli, ali ne na ovaj način. Mi sigurno nećemo u noćnoj viziji vidjeti Eskima, Mongolca, Sudanaca ili susjeda koji moli "dođite i pomognite nam." Evanđeoski kršćani upoznati su s Isusovim Velikim nalogom (Mt 28,19-20 i Mk 16,15-16) o evangelizaciji svijeta. Evanđeoska crkva zna, odnosno trebala bi znati i odgovoriti evangelizacijskom porukom na teško i katastrofalno duhovno i duševno stanje ljudi našega vremena. Vjerujem da u ušima svih evanđeoskih kršćana odzvanja Makedončeva jeka. Hrvatski evangelizacijski timovi po uzoru na apostolovu evangelizacijsku skupinu ne bi se smjeli oglušiti na vapaje izgubljenih ljudi. Bez obzira na to u kojoj kulturi ljudi živjeli, kakav standard života oni uživali, svi, ama baš svi, trebaju spasonosno evanđelje. Ni jedna kultura ili religija na svijetu ne može ispuniti duhovnu potrebu čovjeka dvadeset prvog stoljeća, jedino vjernici evanđeoske prominencije to mogu učiniti i (po)žuriti se odnijeti mu poruku o besplatnom daru spasenja. Za takvu su misiju potrebni radikalni zaokreti u životu Božjih ljudi - kao što je Gospodin preusmjerio aktivnosti apostolova tima inicijativom da krene u evangelizaciju novih država i gradova, koji do tada nisu bili na njegovom popisu i planu, jednako važnu evangelizacijsku odgovornost imamo i mi danas.

Pitam se, hoće li naše statične crkve izaći izvan svojih crkvenih zgrada među izgubljene ljude s najvažnijom vijesti koju svijet treba čuti - evanđeljem? Odgovor za nedostatak evangelizacijskog angažmana je slojevit. Ova teza se neće

baviti tim bolnim pitanjem, ali odgovor treba tražiti u lijenosti pojedinca, nedostatku vizije izgubljenih, duhovnoj hladnoći vjernika, sramu zbog križa (ismijaj će me), pretjeranog naglašavanja ekumenskog približavanja crkvama, pa i onima koji propovijedaju drugo evanđelje. A za takvo stanje krivce treba tražiti među pastorima i vođama u crkvama.

“Vjernik koji želi proslaviti Boga i koji želi izvršiti Božju suverenu volju i svrhu, mora podijeliti Božju ljubav s izgubljenim svijetom i dijeliti svojom misijom otkup izgubljenim za njega (...) kao Kristovi predstavnici, mi smo također poslani u svijet koji on ljubi, da izgubljene dovedemo k njemu” (MacArthur, 331-333). “Konačni cilj proslavljanja Boga među narodima jasan je mnogima, ali ga postižu samo neki vjernici. Ova dilema nije nova, tijekom povijesti tijelo Kristovo mučilo se s ispunjavanjem svoje misije” (Eckman). No povijest rane crkve zabilježila je da su apostoli i njihovi pomagači u evangelizacijskim poduhvatima bili maksimalno uključeni u naviještanje evanđelja. O tomu imamo zapis u Djelima apostolskim.

Naše je vrijeme slično Makedončevom

Ako su helenisti trebali Kristove ljude da dođu i navijeste im evanđelje da bi se spasili, što se može reći za naše hrvatsko podneblje, koje je također prenapučeno filozofima, matematičarima, liječnicima, vojnicima, sportašima i fizičarima, koji jednako tako ne mogu riješiti duhovne potrebe suvremenoga čovjeka. Nitko ne treba biti Salomon da bi razumio duhovnu i moralnu katastrofu Hrvatske. U hrvatskom dnevnom tisku stranice crne kronike su uvijek popunjene brojnim oblicima zločina (čitaj: grijeha). Međutim, hrvatska društvena i duhovna zbilja još je mnogo crnja od one koja je poznata prosječnom hrvatskom čovjeku. Nazovivjernici, krivovjernici i nevjernici proizvod su jadnog duhovnog stanja naše zemlje. “Golem raskorak između deklariranih katolika i učenika koji pohađaju vjeronauk (u prosjeku više od 80%) i stvarnog načina života Čehok (gradonačelnik Varaždina i saborski zastupnik) tumači dvostrukim vrijednosnim mjerilima (...) kad bi u našoj zemlji građani živjeli prema katoličkim mjerilima, ne bi bilo toliko nemoralna i korupcije u svim područjima života – zaključuje Čehok.”¹

U hrvatskom je društvu, nažalost, stvorena pretpostavka za inkubaciju pljačkaša, kradljivaca, vlasnika poduzeća i obrta koji ne isplaćuju teško i pošteno zarađene plaće radnicima. Naše trulo i takozvano kršćansko društvo iznjedrilo je bogohulnike, ubojice, oco- i majkoubojice, podmitljivce, mafijaše, narkomane, obiteljske zlostavljače. Hrvatski zatvori su prepuni drumskih razbojnika koji na cestama pod utjecajem alkohola i droga ubijaju nedužne vozače. “Zahvaljujući”

---

¹ Navod iz *Jutarnjeg lista*. Ovaj mali članak držim pohranjen u mojoj arhivi, ali sam zaboravio zapisati godište, broj, stranicu i autora istog.

Domovinskom ratu dobili smo novu vrstu teških društvenih prekršitelja koje se naziva ratnim profiterima. A najgnusniji od svih grijeha je idolopoklonstvo (Horvatek). Hrvatsko društvo masovno krši treću Božju zapovijed, klanjajući se pred "svetim" slikama i kipovima, a Gospodin je u Svetome pismu (Izl 20,4-6; Pnz 4,23-28; 27,15; Otk 21,8) izravno zabranio da se čini taj grozan grijeh. Svi spomenuti grijesi (a mnoge nisam naveo), o kojima opširnije piše apostol Pavao (Rim 1,29-32; 2 Tim 3,1-7), samo su vrh sante našeg duhovno srozanog društva. "Svijet je poput pokvarene hrane, pun bakterija koje uzrokuju njegovo truljenje; Isusovi sljedbenici trebaju biti sol svijeta da zaustave njegovo truljenje. Svijet je turbno mjesto kome nedostaje sunca, živi u sjeni... što se tiče naših težnji... one ne smiju biti materijalna sigurnost, već širenje Božje vladavine i njegove pravednosti na svijetu" (Stott, 1984:224).

Propovijedanje evanđelja nema alternative

Dakle, naš svijet treba pod hitno čuti autentično, biblijsko evanđelje. Evanđeoske crkve i njihovi članovi s tim predivnim kršćanskim predznakom pozvani su na hitnu duhovnu evangelizacijsku intervenciju. Pridjev evanđeoski podrazumijeva ne samo da smo upućeni na evanđelje: da ga vjerujemo, da se po njemu spašavamo, nego da ga i propovijedamo. Naš Gospodin je nama naredio: "Pođite po svem svijetu i propovijedajte evanđelje svemu stvorenju. Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasiti će se" (Mk 16,15-16).

Dok dokazujem da je glavni zadatak crkve da razumljivo i djelotvorno priopći božansku poruku svijetu da bi dovela čovjeka u živi suodnos s Kristom po vjeri, doći ćemo do središnjeg djela Novoga zavjeta. Evanđelje – Božja radosna vijest u Kristu – tvori srž i dušu kršćanskog imetka. Štovanje, tumačenje te shvatljivo i uvjerljivo priopćavanje radosne vijesti, s čvrstom namjerom dovođenja čovjeka k spoznaji Krista kao jedinog Spasitelja i odlučnom predanju Njemu kao Gospodinu, ostaje prvenstveni zadatak crkve... U evanđeljima je četrdeset osam puta Krist nazvan Učiteljem, a više od sto puta je njegova služba opisana kao poučavanje, propovijedanje i evangeliziranje. Pavao je, također, sebe nazivao propovjednikom, apostolom i učiteljem. Sve naglašava važnost usmenog priopćavanja povjerene nam Božje poruke. Više od sto četrdeset puta Novi zavjet rabi riječi kao što su: *diaggello*, navijestiti; *kataggello*, potpuno iskazati; *euaggelizo*, širiti dobru vijest; *laleo*, govoriti, ili pričati; i *kerusso*, nagoviještati ili proklamirati. Veliko poslanje je imperativno i indikativno. Ono definira zaokruženi pojam "misija", a ne ukupnost misije. Prema Velikom poslanju moramo se okrenuti s namjerom da pronađemo svoju orijentaciju, ovlaštenje i upute. Ono je kraljevska povelja misija (Peters, 211-213).

Ovakav konkretan poticaj ostavlja evanđeoskog vjernika bez teksta, a pogotovo ako misli da je evangelizacija posao drugih vjernika, a ne njegov.

Govoreći o biti evanđelja te njegovih šest aspekata Stott je napisao: 1. Evanđelje je kristološko; 2. Evanđelje je biblijsko; 3. Evanđelje je povijesno; 4. Evanđelje je teološko; 5. Evanđelje je apostolsko; 6. Evanđelje je osobno. To jest, Isusova smrt i uskrsnuće nisu samo povijest i teologija, već put spasenja svakog pojedinca (Stott, 2005:33-35).

Zaključak

Evanđelje je Božja natprirodna sila koja može mijenjati sliku našega svijeta, a grešnika učiniti novim čovjekom (2 Kor 5,17). Samo obraćenje Isusu Kristu, pokajanje za grijeh, napuštanje svih vrsta opačina i zlodjela može donijeti duhovno probuđenje u naš duhovno posrnuti i iskvareni svijet. Ali ono može doći kao posljedica Božjega djelovanja po udruženim molitvama iskrenih vjernika pred Božjim prijestoljem te aktivnim i u sili Duha Svetoga propovijedanim evanđeljem. Pitam se čujemo li jeku izgubljenih očajnika oko nas i jeku Makedončeva zova? Dao Bog da imamo izoštren Božji sluh za njegovo Veliko evangelizacijsko poslanje!

Literatura

- Eckman, B. C., D. M. Morgan i P. Johnson (2002). *For the Sake of His Name*, Michigan: Alen Park.
- Horvatek, Miško (2001). Sakralna umjetnost ili idolopoklonstvo, *Svjetlost* (Zagreb) 13 (2001) 6-9, 50 i 14 (2001) 22-24, 43.
- Knežević, Ruben (2001). *Novi Zavjet*, Rijeka: Biblijsko društvo pri Međunarodnom centru za život.
- MacArthur, J. F. (1989). *Matthew*, Chicago: Moody, 331-333
- Peters, G. W. (1996). *Biblijska teologija misija*, Zagreb: EBI – Hrvatska.
- Rogers, Cleon L. Jr & Cleon L. Rogers III. *The New Linguistic and Exegetical Key to the Greek New Testament*, Grand Rapids, Michigan: Zondervan publishing house, 268-9.
- Stott, J. R. W. (1984). *Kršćanska kontra kultura*, Zagreb: Duhovna stvarnost.
- Stott, J. R. W. (2005). *Istina je jedna*, Beograd: Soteria.